

Ha, er is hulp voor de pensioenchaos

Het nieuwe uniform pensioenoverzicht is een mooi begin, maar geeft nog geen antwoord op alle vragen

Na jaren hannesen met vage overzichten komt de verlossing: het uniform pensioenoverzicht.

Voor inzicht in de bedragen waarvan u straks moet leven.

Maar er schort nog veel aan.

Door Frank van Alphen

Robert Mugabe kan prima zonder pensioenoverzicht. Hij zit op rozen. De 81-jarige president van Zimbabwe heeft bedongen dat hij in 2007 een pensioen krijgt dat is gebaseerd op het salaris van zijn opvolger. Hij ontvangt 75 procent van het loon van de volgende president van Zimbabwe. Zo is hij immuun voor de gierende inflatie die zijn land teistert. En hij profiteert van loons-

verhogingen van zijn opvolger.

Voor andere stervelingen is een pensioenoverzicht de enige manier om enig inzicht te krijgen in het opgebouwde en te bereiken pensioen. Samen met hun baas zetten ze maandelijks zo'n 20 procent van hun brutoloon apart voor hun oudedagsvoorziening.

Pensioenoverzichten behoren tot de belangrijkste niet gelezen documenten die werknemers in huis hebben. Als het goed is, vertellen ze iets over het inkomen dat je de laatste tien, twintig jaar of zelfs dertig van je leven zal ontvangen. In de praktijk spreken de getallen en kreten als 'A-factor' en 'pensioengevend salaris' niet tot de verbeelding. De pensioenoverzichten verdwijnen ongezien in de la met Belangrijke Papieren.

Maar alles wordt beter. Minister De Geus van Sociale Zaken nam vorige week het eerste exemplaar

van het uniform pensioenoverzicht (UPO) in ontvangst. Verguld sprak hij hoopvolle woorden: 'Hiermee worden pensioendeelnemers in staat gesteld zich snel een beeld te vormen van hun inkomen na hun 65-ste. Het is ook een goed hulpmiddel bij het maken van verantwoorde keuzes.'

Een voordeel is dat echtparen hun pensioenoverzichten naast elkaar kunnen leggen en bedragen bij elkaar kunnen optellen. Ook zal het vinden van bedragen die de fiscus vraagt voor de belastingopgave eenvoudiger worden.

Voor pensioenfondsen en verzekeraars, die jaren met de Consumentenbond hebben gepraat over dit overzicht, is het een hele stap. De pensioenwereld stond in eerste instantie helemaal niet te juichen bij het vooruitzicht van zo'n UPO. Pensioenregelingen - Nederland kent er twintigduizend - zouden

veel te divers zijn om ze allemaal op eendere wijze te presenteren.

Dit soort obstakels is overwonnen en vanaf 2007 zullen de meeste pensioenfondsen hun miljoenen deelnemers het UPO toesturen. Sommige fondsen zullen daarnaast een eigen uitgebreider overzicht meesturen.

Voor de werknemer die sinds zijn 25-ste altijd bij één baas heeft gewerkt, is het UPO inderdaad zijn complete pensioenoverzicht. Voor wie bij diverse werkgevers heeft gewerkt en het pensioen niet heeft laten overdragen, is het UPO een van de vele overzichten en ver-

re van volledig. Want het UPO laat niet zien hoe hoog het totale pensioeninkomen is. Zo ontbreekt de AOW. Dit omdat het pensioenfonds domweg niet weet hoeveel AOW iemand straks krijgt. De hoogte is afhankelijk van het aantal jaren dat de ont-

vanger in Nederland woonde en van diens huwelijkse staat op de pensioendatum. Verder laat het overzicht niet zien hoeveel de gepensioneerde netto krijgt. Ook hier geldt dat het pensioenfonds niet weet hoeveel belasting de deelnemer straks moet betalen.

Kortom, het UPO is een lovenswaardig initiatief, maar het is de vraag of het zal leiden tot veel inzicht. Pensioenexpert John Siesling heeft er een hard hoofd in. En hij kan het weten. Een paar jaar geleden begon hij een site waarop werknemers hun pensioengegevens konden invoeren. Wie dat deed, kreeg van Siesling een overzicht van zijn pensioensituatie. 'Aan belangstelling geen gebrek', zegt Siesling. 'Mensen telden graag 34 euro voor de dienst neer. Nadat ze hadden betaald, bleef het stil. Ze konden de gegevens die ze moesten invoeren gewoon niet vinden.'

Sindsdien richt Siesling zich met zijn bedrijf Uwpensioenanalyse.nl op verzekeringsadviseurs. Die kunnen voor vierhonderd euro per jaar gebruik maken van zijn software. Ze voeren de gegevens van hun klant in en Siesling verzorgt een uitgebreid rapport over pensioentekorten, uitkering bij overlijden en manieren om het eventuele gat te repareren.

Bij veel pensioenregelingen kunnen deelnemers tegenwoordig zelf binnen grenzen kiezen wanneer ze met pensioen gaan. Over het algemeen geldt: hoe eerder weg, hoe lager het pensioen. Dat maakt het UPO niet duidelijker. Want hierdoor staan er ook bedragen op die de werknemer voor zijn 65-ste kan ontvangen, naast het inkomen dat hij vanaf die leeftijd krijgt. Onvergelijkbare getallen omdat hij voor zijn 65-ste geen AOW ontvangt en meer belasting betaalt.

Wat is een pensioengat?

Wat een pensioentekort is, hangt af van de definitie. Volgens veel pensioenregelingen is een pensioen dat 70 procent bedraagt van het gemiddeld verdiende salaris gedurende de hele carrière een 'fatsoenlijk' pensioen. Is de uitkering lager, dan heet dat al gauw een pensioengat. De redenering is dat het nettopensioen bij 70 procent in de buurt komt van het netsalaris vóór pensioenering omdat 65-plussers minder belasting betalen.

Maar het is heel goed denkbaar dat iemand kan rondkomen van minder. Bijvoorbeeld omdat het leven goedkoper wordt na pensioenering (hypotheek afgelost, kinderen het huis uit, geen reiskosten naar het werk meer). Of omdat de 65-plusser nog ergens wat spaargeld of

uniform
pensioen
overzicht

VOORBEELD

BEWAAR UW PENSIOENOVERZICHT ZORGVULDIG.
WELLICHT HEEFT PENSIOEN NU NIET UW HOOGSTE AANDACHT;
BINNENKORT KAN DIT WÉL HET GEVAL ZIJN!

Stand per

Referentiecodel

2005

31.12.2004

Pensioenfonds Kleinbedrijf
Heermans Optiek
243.28.36.25.832
uitkeringsovereenkomst

Geachte heer Metsers,

U krijgt elk jaar een pensioenoverzicht omdat u deelneemt in een pensioenregeling via uw werkgever. Dit overzicht geeft inzicht in uw uitkering bij pensionering en arbeidsongeschiktheid, maar ook in de uitkering die uw partner of kinderen krijgen als u overlijdt. Alle pensioenfondsen en verzekeraars in Nederland gebruiken hetzelfde overzicht. Dat maakt uw pensioensituatie een stuk duidelijker. En het vereenvoudigt het maken van uw financiële planning.

Begrippen voor de liefhebbers

Op het uniform pensioenoverzicht zijn nog ook nog allerlei cijfers te vinden die van belang zijn voor de pensioenopbouw, maar het inzicht niet direct bevorderen. Denk aan franchise, pensioengrondslag en opbouwperceftage. Deze getallen, die in grote mate de hoogte van het pensioen bepalen, worden door het bestuur van het pensioenfonds vastgesteld. Een individuele werknemer heeft er geen invloed op.

De pensioengrondslag is het bedrag waarover het pensioen wordt opgebouwd. Dit bedrag is lager dan het brutosalairis omdat de zogenoemde franchise, een bedrag, daarvan wordt afgetrokken. Die franchise is weer afgeleid van de AOW. Het totale pensioen dat de werknemer ontvangt, bestaat immers uit de AOW

leggingen heeft bewaard. Hij kan ook uitkeringen hebben uit lijfrentes. Er is pas sprake van een probleem als er structureel te weinig geld binnenkomt.

Het Uniform Pensioenoverzicht geeft geen informatie over een eventueel tekort. De ontvanger kan wel zien of hij een pensioen opbouwt dat in de buurt van die beoogde 70 procent komt. Als hij niet-overgedragen pensioenen bij andere fondsen heeft, kan hij die bij het totaal optellen.

Bereikt of opgebouwd

Volgens dit overzicht kan meneer Metsers een pensioenuitkering van 11.812 euro per jaar krijgen als hij bij zijn huidige baas blijft werken tot zijn 65-ste verjaardag. Dit bedrag opgeteld bij een AOW-uitkering van 14.500 euro komt neer op een pensioen van ruim 26 duizend euro. Dat is 70 procent van zijn huidige inkomen (37.102 euro).

Pensioenoverzichten laten behalve het te bereiken pensioen ook het opgebouwde pensioen zien. Dit is het pensioen waarop de werknemer recht heeft als hij zijn huidige werkgever gedag zegt. In dit voorbeeld heeft de 45-jarige meneer Metsers 4.189 euro apart staan. Gesteld dat hij nooit meer gaat werken en nooit meer pensioen opbouwt, ontvangt hij na pensionering dit bedrag jaarlijks bovenop zijn AOW. Als hij blijft werken, bouwt hij de komende twintig jaar nog zeventuizend euro pensioen extra op.

Vindt Metsers een andere baan, dan kan hij het opgebouwde pensioen meeverhuizen naar het pensioenfonds van zijn nieuwe baas. Elke werknemer heeft recht op pensioenoverdracht, maar kan ook besluiten zijn opgebouwde pensioen te laten staan bij zijn oude pensioenfonds. Dat is bijvoorbeeld verstandig als de pensioenregeling van de nieuwe werkgever minder goed is dan die van de oude werkgever.

Voor wie is dit pensioenoverzicht bedoeld?

Voor u

de heer F.T.H. Metsers
geboren op 18 mei 1961

Voor uw partner

mevrouw E. Sluik
geboren op 10 maart 1964

Hoe houdt uw pensioen zijn waarde?

Indexatie

Uw pensioen is op 31-12-2004 verhoogd met

0,8%

Wat is uw pensioenaangroei?

Factor A

Pensioenaangroei in 2003

€ 1.037,00

Welk pensioen kunt u verwachten?

Uitkering bij pensionering

Te bereiken pensioen

Als u uw huidige dienstverband voortzet tot leeftijd 62 ontvangt u

vanaf 62 tot 65 jaar

€ 29.227,52

vanaf 65 jaar

€ 11.812,62 excl. AOW

Opgebouwd pensioen

Stel dat uw huidige dienstverband eindigt, dan ontvangt u

vanaf 62 tot 65 jaar

€ 6.154,55

vanaf 65 jaar

€ 4.189,63 excl. AOW

Keuzemogelijkheden

Uw pensioenregeling biedt u onderstaande keuzemogelijkheden. U maakt deze keuze bij uw pensionering.

- De uitkering bij pensionering wordt hoger als u besluit om (een deel van) de uitkering bij overlijden voor uw partner daarvoor op te geven.
- De uitkering bij pensionering wordt lager of hoger als u besluit om eerder of later met pensioen te gaan dan de standaardleeftijd waarin dit overzicht vanuit is gegaan.

LET OP: ALLE GENOEMDE BEDRAGEN ZIJN BRUTO BEDRAGEN PER JAAR DIE IN MAANDELIJKSE TERMIJNEN WORDEN UITGEKEERD.

U MOET HIEROVER DUS NOG PREMIES EN BELASTING BETALEN.

plus het bij de werkgever opgebouwde pensioen. Tot een bepaalde drempel, in dit voorbeeld 14.560 euro, wordt geen pensioen opgebouwd.

Hoe lager de franchise, des te voordeliger het pensioen uitpakt voor de werknemer. Hij bouwt dan namelijk over een groter deel van zijn salaris pensioen op.

Het opbouwpercentage geeft aan welk deel van het pensioen jaarlijks bij elkaar wordt gesprokkeld. Meestal is dit 1,75 procent. Uitgangspunt is dat een werknemer in 40 jaar tijd 70 procent van zijn gemiddelde salaris aan pensioen spaart (40 maal 1,75 is 70). De werknemer die bijvoorbeeld vier jaar geen pensioen heeft opgebouwd omdat hij lang heeft gestudeerd, kan hieruit de conclusie trekken dat hij hoogstens 63 procent pensioen kan opbouwen.

Pensioenaangroei of factor A

De pensioenaangroei, ook wel Factor A, is een bedrag dat vooral van belang is voor werknemers die willen weten of zij het storten van extra pensioenpremies kunnen aftrekken van hun belastbaar inkomen. De vuistregel is dat extra premies aftrekbaar zijn als de werknemer een aantoonbaar pensioengat heeft.

De pensioenaangroei is ook op een andere manier interessant. Het laat precies zien dat het opbouwen van een behoorlijk pensioen een kwestie van zeer lange adem is. In het voorbeeld hiernaast is de pensioenaangroei, het bedrag waarmee het opgebouwde pensioen het afgelopen jaar is toegenomen, 393 euro (in het voorbeeld staat een onjuist getal). Ofwel: de voorbeeldwerknemer heeft door een jaar hard werken bewerkstelligd dat hij na zijn 65-ste maandelijks 32 euro pensioen extra ontvangt. Dit is een bruto bedrag waarover hij nog inkomstenbelasting moet betalen. Tussen 16 en 30 duizend euro is dat 24 procent. De voorbeeldwerknemer met een brutojaarincome van 37 duizend euro heeft dus een jaar pensioenpremie betaald om later levenslang maandelijks 24 euro (na belasting in de eerste schijf) te kunnen incasseren.